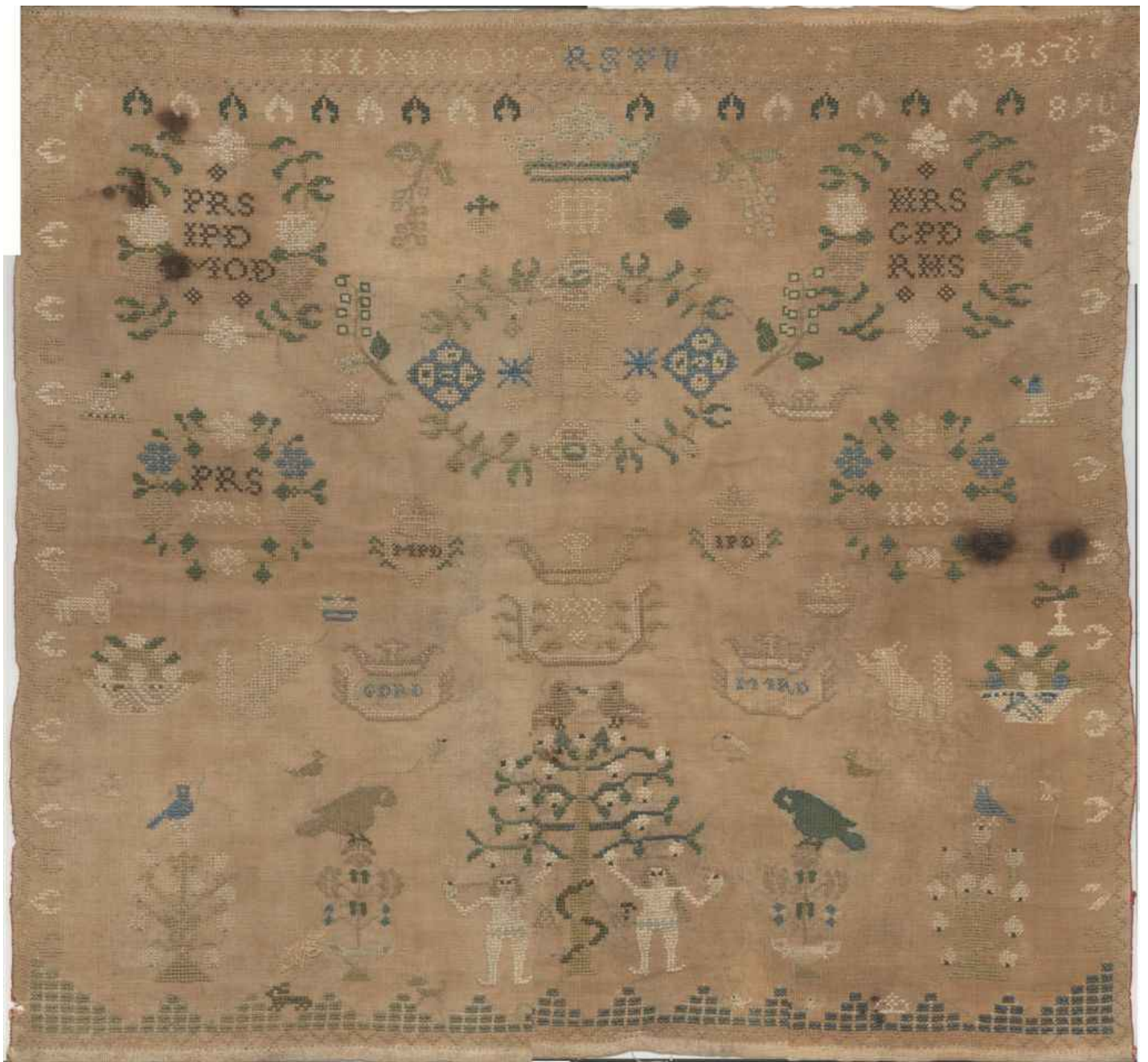

Hvad jeg fandt i min mors gemmer

Hvad jeg fandt i min mors gemmer!

Min mor døde i 1966, da jeg var 15 år gammel. I hendes gemmer fandt min far og jeg en gammel klud med noget korssting på. Min far kendte intet til dens oprindelse, så den var ikke fra hans familie. Min mor havde aldrig vist mig den eller fortalt mig noget om den, så jeg kendte intet til dens historie, udover at jeg kunne se, at den var gammel, og gætte på at en af mine formødre havde broderet den. Det er en navneklud. Pigerne syede navneklude i skolerne for at lære at brodere. For de økonomisk dårligt stillede var undervisningen i håndarbejde en form for uddannelse, så pigerne senere havde en chance for at tjene til det daglige brød.

Jeg vaskede den meget forsigtigt i hånden. Jeg tænkte ikke over, at farverne kunne smitte af, selvom jeg havde hørt om det fra min mor i hele min barndom. Jeg fik derefter en glarmester til at ramme den ind. Jeg havde hørt om syrefrit papir, men sådan noget havde den glarmester ikke. Nu 40 år senere har jeg fået den konserveret, opsat omhyggeligt på syrefrit pap og nyinrammet på Bevaringscenter Næstved - Kunst og Kultur (www.bevaringscenter-naestved.dk) som ligger i Næstved, hvor jeg bor. Fremover kommer den til at hænge et sted, hvor der aldrig kommer sollys, og hvor der normalt ikke er direkte belysning.

Da vi tog navnekluden ud af rammen, scannede vi den ind før den blev sendt til konservering. Vores scanner kunne ikke tage det hele i et billede, men det er lykkedes at få stykket billederne sammen til et billede, som man kan se i stor opløsning på vores hjemmeside www.krat-holt.dk.

Motiverne på navnekluden

Et af de typiske motiver på navnekluden er livets træ, i dette tilfælde paradiset træ, med æblerne, slangen, Adam og Eva. Øverst er en linie med bogstaverne, og motivet med en kongekrone og det kristne tegn IHS.

Hvor kom navnekluden fra?

Omkring 1990 begyndte jeg at lave slægtsforskning, og efter nogen tid kunne jeg få navne på initialerne. Ud fra initialernes placering og det årstal, der står på kluden, kan jeg se, at det er min tipoldemor Inger Rasmusdatter fra Ballerup Mark, som har syet den ca. 3 år efter sin konfirmation.

Der er 17 initialer på navnekluden, og de fleste tilhører den nærmeste familie, Ingers forældre, bedsteforældre og hendes søskende, både levende og døde. Der er nogle få initialer, som ikke er fra den nærmeste familie, og det er heller ikke nogen af fadderne fra Ingers dåb i 1828.

PRS
IPD
MOD

RPS
KHD
1845

HRS
GPD
RHS

PRS
PRS

MPD

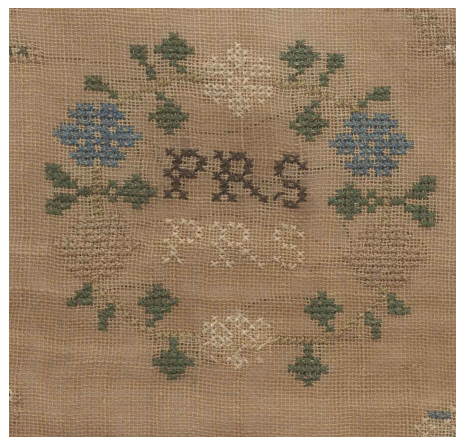
IPD

GDRD

IRD

M1RD

Initialerne fra Ingers navneklud

Navnene bag initialerne

På baggrund af de oplysninger, vi nu har om Inger Rasmusdatter og hendes familie, har vi lavet denne oversigt, hvor initialerne er læst oppe fra:

PRS.....Peder Rasmussøn, Ingers farfar født 1770, død 1820, sort tråd

HRS.....Hans Rasmussøn, Ingers morfar, født 1767, død 1836, storebror til Peder Rasmussøn, sort tråd

IPD.....Inger Pedersdatter, Ingers farmor som Inger er opkaldt efter, født 1778, død 1807, sort tråd

GPD.....Giertrud Pedersdatter, Ingers mormor, født 1764, død 1825, sort tråd

MOD....kan være Ane Margrethe Olesdatter, født ca. 1783, død 1844, hun var Peder Rasmussens 2. kone, dvs. Stedfarmor, syet med sort tråd

RPS.....Rasmus Pedersen, Ingers far, født 1801, død 1871, lys tråd

RHS.....Kunne være Rasmus Hanssøn, Ingers morbror, født 1791, sort tråd

KHD...Kirsten Hansdatter, Ingers mor, født 1805, død 1862, lys tråd

PRS.....Peder Rasmussøn, Ingers bror født 1830 og død 1832, derfor broderet med sort tråd.

HRS.....Hans Rasmussøn, Ingers bror, født 1834, lys tråd

PRS.....Peder Rasmussøn, Ingers bror, født 1832, død 1878, broderet med lys tråd fordi han lever.

IRS.....Jens Rasmussøn, Ingers bror, født 1843, lys tråd

MPD...Syet med sort tråd, så nok død. Det kunne være Maren Pedersdatter født 1804, Ingers faster, som døde som lille. I 1816 fik Peder Rasmussen og hans anden kone, Ane Margrethe Olesdatter, en datter, Maren Pedersdatter, men hun levede stadig i 1845.

IPD.....Med sort tråd, Kan ligeledes være en faster Inger Pedersdatter født 1816 død 1819, men Peder Rasmussøn og Ane Margrethe Olesdatter fik deres sidste datter Inger Pedersdatter året efter i 1820, som levede i 1845.

IRD.....Inger Rasmusdatter, min tipoldemor, som har syet navnekluden, født 1828, død 1873, se neden for - lys tråd.

GDRD..Giertrud Dorthea Rasmusdatter, Ingers søster, født 1837, med blå tråd.

M1RD..Maren Margrethe Rasmusdatter, Inger søster, født 1840 død 1905, blå tråd.

Min tipoldemor

Min tipoldemor Inger Rasmusdatter blev født d. 11. marts 1828 på Dyregård på Ballerup Mark. Nogle steder i kirkebog og folketællinger er det benævnt Skovlunde, andre steder Ballerup Mark. For eksempel ved Ingers konfirmation i 1842 er hendes bosted i kirkebogen blevet rettet fra Skovlunde til Ballerup Mark, hvor det ved forældrene er anført Ballerup Mark. Inger blev i 1856 gift med Hans Larsen på Stuvehøjgård i Ågerup, og hun døde som 45-årig den 6. april 1873.

Initialerne er broderet med forskellige farver. Nogle initialer er sorte, andre er lysebrune (eller hvilken farve det oprindeligt kan have været) og 2 er blå. De sorte initialer tilhører personer, som var døde i 1845. Inger havde 2 brødre, som var døbt Peder. Brødrene står til venstre, en sort PRS over en lysebrun PRS. Den første blev født i 1830, og døde som 2 årig i 1832. Senere samme år

fødte Ingers mor, Kirsten Hansdatter endnu en søn, som også blev døbt Peder. Man kan i øvrigt se hvordan den ældste pige blev opkaldt efter farmoderen, den næstældste efter mormoderen, og tilsvarende med drengene; den første blev opkaldt efter farfar, den næste efter morfar. Dette opkaldsmønster kan vi se i familien, blev anvendt både i Jylland og på Sjælland.

Ingers familie

Nedenfor kan man se Ingers stamtræ som vi nu kender det. Ingers forældre var fætter og kusine, idet deres fædre var brødre.

	Inger Rasmusdatter født 1826, død 1873							
Forældre	Rasmus Peersen/Pedersen født 1801 død 1871				Kirsten Hansdatter født 1805 død 1862			
Bedste- forældre	Peder Rasmussen født 1770 død 1820		Inger Pedersdatter født 1778 død 1807		Hans Rasmussen født 1767 død 1836		Giertrud Pedersdatter født 1764 død 1825	
Olde- forældre	Rasmus Mickelsen født 1731	Dorthe Hansdatter født 1737			Rasmus Mickelsen født 1731	Dorthe Hansdatter født 1737	Peder Madsen født 1734	Maren Mathias- datter født 1740

Vi kender Inger og hendes familie fra kirkebøger og folketællinger. Ingers yngste søster Karen Marie blev født i november 1845, og hendes initialer er ikke med på navnekluden, så den må være blevet færdig i foråret 1845.

Navn	født	død
Inger Rasmusdatter	1828	1873
Peder Rasmussøn	1830	1832
Peder Rasmussøn	1832	1878
Hans Rasmussøn	1834	
Giertrud Dorthea Rasmusdatter	1837	
Maren Margrethe Rasmusdatter	1840	1905
Jens Rasmussøn	1843	
Karen Marie Rasmusdatter	1845	

Birgit Krat & Chr. Holt

Litteratur: Navneklude, Minna Kragelund, Nationalmuseet 1977, ISBN 87-480-0133-3